

GAVUCHEB

Galerie výtvarného umění v Chebu

Gallery of Fine Arts in Cheb

leden – březen 2025

January – March 2025

Pavel Salák, Muž, který sází borovici blatku / The Man Who Plants Mountain Pines

GAVU – Velká galerie / Large Gallery

16. 1.–30. 3. 2025

Kurátor / Curator Aleš Palán

Vernisáž ve středu 15. ledna v 17.00

Komentovaná prohlídka s kurátorem výstavy

ve středu 26. února v 17.00

Bratislava – Město; Slovenská země / Bratislava – City, Slovak Landscape, 1965, tempera a barevné tuše / tempera and coloured inks

Jméno Pavla Saláka (*1951) ze Sokolova ještě před pár lety nikdo neznal. Pohyboval se na samém společenském okraji a nejspokojenější byl, když ho okolí nechalo věnovat se jeho aktivitám. Obával se, aby jeho fantazijní světy někdo neoznačil za projev pomutití smyslu. Nezajímal ho jakýkoliv ohlas, jen práce samotná. Výsledkem jeho soustředěné, po desetiletí trvající práce je ojedinělé dílo balancující na hranicích malby a konceptuálních a ekologických projektů. Vystudoval lesnickou školu a v oboru také začal pracovat. Kvůli svému radikálnímu přístupu, kdy byl za všech okolností na straně lesa, ale o zaměstnání přišel a tím pádem také o služební byt. Nějakou dobu se protloukal jako bezdomovec, řadu let pak žil na ubytovně, právě tehdy se však mohl naplno věnovat své práci. To platí i dnes, když jako důchodce žije v garsonce jednoho sokolovského paneláku. V Sokolově o něm pár lidí ví, že po okolí sází a opečovává borovici blatku – vzácný endemický druh, jehož existenci objevil v Krušných horách. Každý z více než tisícovky Salákových stromků má svůj jedinečný příběh. Dokládají to složky plné fotografií, kreseb, tabulek a terénních záznamů. Právě tato část jeho aktivit se v roce 2023 obtiskla do názvu knihy rozhovorů Aleše Palána s utajenými malíři Muž, který sází borovici blatku. Stejný název má i chebská výstava. Kromě blatek zde bude k vidění také Ztracená země, jak autor nazýval zelený ostrov původní krajiny uprostřed velkolomu Jiří, kde prováděl mapování, sběr rostlin pro herbáře, fotil a psal. Krajíně na odpis tak dal paměť a obsah. Už od dětství měl také své Vymyšlené země, pro něž vytvořil sérii fantastických obrazů, které zachycují dění v jejich městech. Později pro ně pořádal speciálně bodované šachové turnaje, jejichž výsledky pečlivě dokumentoval. Další sférou jeho zájmu je počasí, které sleduje od roku 1986, jeho zápisky doplněné kresbami překypují subjektivními zážitky a barevností.

Until a few years ago, nobody knew of Pavel Salák (b. 1951) from Sokolov. His work was of the art brut kind, and he existed on the very edge of society. Salák was most satisfied when his surroundings let him devote himself to his activities, afraid that his fantasy worlds would be labelled as a manifestation of madness. He was not interested in any feedback, only in the work itself. The result of his concentrated, decades-long work is a unique oeuvre teetering between painting and conceptual and ecological projects. For many years, he's been planting and tending a distinct type of mountain pine — a rare endemic species whose existence he discovered in the Ore Mountains. Each of the more than one-thousand Salák trees has its own unique story. This is evidenced by folders full of photographs, drawings, charts and field notes. In addition to these, there's also the Lost Land, as the author termed the original landscape, a green island in the middle of a coal quarry. There he carried out mapping, collected plants for herbaria, took photographs, and wrote. Also, ever since childhood, Salák had his Imaginary Lands, for which he created a series of fanciful paintings depicting events in the respective towns. Later he organised specially marked chess tournaments for these, the results of which he carefully documented. Another sphere of interest for Salák is the weather, which he has been observing since 1986; his notes, accompanied by drawings, are brimming with subjective experiences and colour.

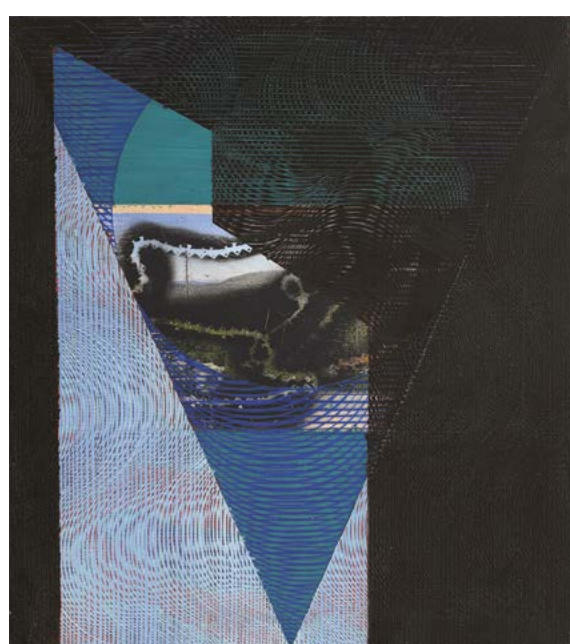
Daniel Vlček, Sludge

GAVU – Malá galerie / Small Gallery

16. 1.–6. 4. 2025

Kurátor / Curator David Korecký

Vernisáž ve středu 15. ledna v 17.00

Sezóny v pohybu 04 / Seasons in Motion 04, 2024, kaseinová tempera, koláž, olej na plátně / casein tempera, collage, oil on canvas, 90 x 80 cm, foto / photo Ondřej Polák

Malíř, hudebník a galerista Daniel Vlček (*1978) je znám především svým dlouhodobým zájmem o zvuk, který ve své vizuální tvorbě zhmotňuje jako mechanické vlnění prostupující prostor. Chebská výstava Sludge (v překladu kal, bahno, sediment) však ukazuje jinou polohu jeho tvorby, v níž autor experimentálním způsobem rozvíjí téma mikroorganismů. Průzkum jejich života mu slouží jako inspirace pro porozumění principům obecných systémů a jejich schopností seberozvoje. Vlčková záliba v nadčasovém abstrahování v kombinaci s epickým příběhem evoluce reprezentované právě chováním mikroorganismů vytváří laboratoř s experimenty ve fázi rozpracovanosti a neúplnosti. Zapojuje sedimenty vykreslené v mramorové podlaze galerie, šlem zaschlých tekutin rozličného organického i anorganického složení, krystaly z odpařených vzorků močálů v Petriho miskách, kresby v kovových vanách blíže nespecifikovaného účelu, rohože z mořských řas... Výstava zároveň představí Vlčkovy nové malby, kresby a videomateriál, který vzniká při jeho opakovaných pobytech v benátské laguně.

Painter, musician and gallerist Daniel Vlček (b. 1978) is known for his long-standing interest in sound, which he materialises visually in the form of mechanical waves that permeate space. The Cheb exhibition, however, shows a different aspect of his work — here, the artist expands on the theme of microorganisms in an experimental way. The exploration of their existence serves as an inspiration for understanding the principles of general systems and their capacity for self-development. This presentation is a kind of laboratory filled with experiments at the stage of elaboration and incompleteness. It incorporates sediments drawn on the marble floor of the gallery, as well as dried liquids composed of organic and inorganic materials, crystals from evaporated samples of marshes placed in petri dishes, drawings in metal tubs of unspecified purpose, mats of seaweed... Also displayed in this exhibition are the new paintings, drawings, and videos Vlček produced during his repeated stays in the Venetian lagoon.

František Muzika, Oldřich a Božena / Oldřich and Božena, 1922

GAVU – Opus magnum

16. 1.–6. 4. 2025

Kurátorky / Curators Alice Němcová, Anna Pravdová

Vernisáž ve středu 15. ledna v 17.00

Přednáška kurátorek k výstavě ve středu 12. března v 17.00

František Muzika, Oldřich a Božena / Oldřich and Božena, 1922, olej, plátno / oil, canvas, 93 x 110 cm, Národní galerie v Praze, foto © NG Praha

Obraz Františka Muziky Oldřich a Božena představuje ukázkový příklad autorovy tvorby z počátku 20. let, pohybující se na pomezí magického realismu a primitivismu. Současně je však dílo netypické svým mytologickým námětem, který zpracovává pověst o nerovném manželství knížete Oldřicha s ženou z lidu, pradelnou Boženu.

Motiv setkání knížete Oldřicha s Boženu přináší v českém výtvarném umění řadu významových vrstev a odkazů. Snad každý český malíř, který se rozhodl ztvárnit tento ikonický mýtus národních dějin, se musel vyrovnat s vlivem Ženiškova pojetí. Muzikova interpretace je však zcela moderní a aktuální. Loutkovitá strnulost postav spolu se záměrnou naivitou malířského projevu vnášejí do tradičního námětu jemný humor, aniž by se dílo proměnilo v karikaturu. K obrazu se dochovala také přípravná kresba, která odhaluje úpravy v provedení postav i drobné změny v kompozici krajiny na pozadí.

Obraz Oldřich a Božena byl poprvé představen v roce 1922 na Jarní výstavě, první výstavě Uměleckého svazu Devětsil, založeného v roce 1920. Dílo si zde zakoupil tajemník francouzského velvyslanectví Paul Petit, který pobýval v Praze v letech 1920 až 1924. V jeho rodině zůstal až do roku 2021, kdy je do svých sbírek zakoupila Národní galerie v Praze.

František Muzika's painting Oldřich and Božena is a prime example of the artist's work of the early 1920s, moving as it does between magical realism and primitivism. At the same time, however, the piece is atypical in terms of its mythological theme, which depicts the tale of the unequal marriage of Prince Oldřich with a commoner, the washerwoman Božena.

The motif of Prince Oldřich's encounter with Božena is multilayered and has many meanings and references in Czech art. Perhaps every Czech painter who has since decided to portray this iconic historical myth has had to cope with the influence of Ženišk's concept. Muzik's interpretation, however, is thoroughly modern and up-to-date. The puppet-like rigidity of the figures, together with the deliberate naivety of Muzik's painterly expression, brings a subtle humour to the traditional subject without turning the work into a caricature. A preparatory drawing has also survived, revealing alterations in the execution of the figures in the painting, as well as minor changes in the composition of the background landscape.

Oldřich and Božena was initially presented in 1922 at the Spring Exhibition, the first show held by the Devětsil, an association of Czech avant-garde artists founded in 1920. There, the work was purchased by Paul Petit, Secretary of the French Embassy, who resided in Prague from 1920 to 1924. It remained in his family until 2021, when Prague's National Gallery purchased it for its collection.

Keramická plastika ze sbírek GAVU Cheb / Ceramic sculpture from the GAVU Cheb collection

GAVU – Výstava z deponitáře / Exhibition from the Depository

10. 10. 2024–30. 3. 2025

Kurátorka / Curator Jana Pokorná Kalousková

Vzhledem k bohaté historii výroby keramiky a porcelánu v severozápadních Čechách je keramická plastika logickou součástí sbírky GAVU Cheb. K prvním nákupům tohoto typu prací došlo až poměrně pozdě po vzniku galerie na začátku sedmdesátých let, přičemž největší vlna akvizice se datuje do let osmdesátých. Převážná část z více než dvacítky děl souvisí s monografickými výstavami konanými nejen v hlavní budově, ale také v kostele sv. Kláry, který tehdy galerie spravovala. Konvolut je možné rozdělit do dvou skupin podle použitého materiálu, který definuje i způsob výtvarného zpracování. První z nich tvoří práce keramiků pracujících s porcelánovou hmotou, působících v západních Čechách (Alena Burešová, Jan Hříčák, Václav Šerák, Ladislav Švarc), jejichž realizace v podobě volné plastiky, reliéfu, kašen či keramických stěn se uplatnily i ve veřejném prostoru západočeských měst. Výjimku zde tvoří Jindra Víková, působící v Praze, jejíž díla mají spíše intimnější charakter. Pro druhou skupinu děl je určující použití keramické hlíny, kameniny nebo šamotu. Tyto materiály jsou ve sbírce zastoupeny pracemi Ellen Jilemnické, Jana Kutálka či Vlastimila Květenského. Keramická plastika se na půdu galerie vrací po více než třiceti letech, které uplynuly od výstavy Socha hlína v roce 1993.

Given the rich history of ceramic and porcelain production in northwest Bohemia, ceramic sculptural works are a logical part of the GAVU Cheb collection. This type of work was first purchased quite a while after the gallery was established in the early 1970s, with the largest wave of acquisitions dating back to the 1980s. The majority of the more than twenty pieces on show relate to monographs exhibitions held not only in the main building but also in the Church of St. Clare, which was then managed by the gallery. The compilation of works can be divided into two groups according to the material used — also defining the manner of artistic treatment. The first group consists of pieces by ceramists working with porcelain who, apart from Jindra Víková, were active in West Bohemia (Alena Burešová, Jan Hříčák, Václav Šerák, Ladislav Švarc). The second group of works is characterised by the use of ceramic clay, stoneware, or fireclay (Ellen Jilemnická, Jan Kutálek, Vlastimil Květenský). Interestingly, it has been over thirty years since ceramic sculpture has been shown in the gallery.

INFOSYSTEM 7080. Informační a orientační systémy v české architektuře 70. a 80. let / Information and Orientation Systems in Czech Architecture of the 1970s and 1980s

Retromuseum Cheb – První patro / First floor
19. 9. 2024–2. 3. 2025

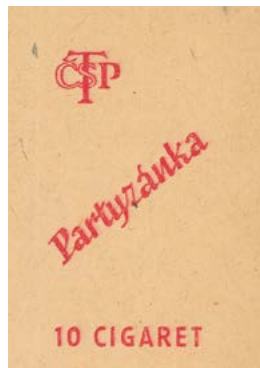
Kurátor / Curator Pavel Coufalík
Ve středu 12. února v 17.00 komentovaná prohlídka s kurátorem výstavy

Od partyzánek po sparty. Kuřáctví v socialistickém Československu / From „Partyzánka“ to „Sparta“. Smoking in socialist Czechoslovakia

Retromuseum – Mezipatro / Mezzanine
19. 9. 2024–9. 3. 2025

Kurátor / Curator Jiří Gordon

Proměny rudého panteonu. Pomníky osobností komunistického režimu v průběhu času / Transformations of the Red Pantheon. Monuments to the personalities of the communist regime over time

Retromuseum Cheb – První patro / First floor
20. 3.–7. 9. 2025

Kurátor / Curator Jan Šindelář

Vernisáž ve středu 19. března v 17.00

Odhalení pomníku Antonína Zápotockého v Praze na Žižkově, autor Jan Šimota / Unveiling of the monument to Antonín Zápotocký in Prague, Žižkov, by Jan Šimota, 1977

Grafik / Graphic artist Josef Flejšar

Retromuseum Cheb – První patro / First floor
20. 3.–14. 9. 2025

Kurátor / Curator Pavel Rajčan

Vernisáž ve středu 19. března v 17.00

Moderní orientační grafika se v Československu začala rozvíjet v první polovině 70. let v souvislosti s uplatněním v dopravě. Záhy začaly informační a orientační systémy usnadňovat navigaci také v dalších objektech veřejné funkce – v obchodních domech, stavbách určených pro kulturu, ubytovacích zařízeních, sportovních areálech či na sídlištích. Infografika nacházela uplatnění také v neveřejných prostorách, například ve výrobních areálech. Sofistikovaně řešené orientační systémy se tak v tomto období staly nedílnou součástí architektury, ať již v čisté účelové rovině, nebo se záměrem výtvarného dotvoření mnohdy jedinečných interiérů. Autory těchto realizací byly jak přední grafici své doby, tak dnes už zcela zapomenutí tvůrci či v některých případech i sami architekti. Dlouhodobý výzkumný projekt Infosystem 7080 poskytuje komplexní pohled na problematiku informačních a orientačních systémů realizovaných v široké škále staveb české architektury 70. a 80. let.

Modern orientation graphics began to develop in Czechoslovakia in the first half of the 1970s, in connection with transport. Soon, information and orientation systems started to facilitate navigation in other functional spaces as well – such as department stores, cultural buildings, accommodation facilities, sports complexes, and housing estates. Infographics were also used in non-public areas, for example in production facilities. Sophisticatedly designed wayfinding systems thus became an integral part of architecture during this period, whether purely on a purposeful level or with the intention of adding an artistic touch to often unique interiors. The authors of these realisations were the leading graphic artists of their time, yet are now completely forgotten creators, or in some cases the architects themselves. The long-term research project Infosystem 7080 provides a comprehensive view of the information and orientation systems implemented in a wide range of Czech architecture in the 1970s and 1980s.

Výstava představuje pestrý výběr cigaretových obalů ze 40. až 80. let 20. století na pozadí dobového kontextu, který je s fenoménem kuřáctví spojen. Prudký nárůst jeho popularity v 50. a 60. letech, který byl pro vládnoucí garnituru dokladem zvyšování životní úrovně, vystřídal pozvolný úpadek, spojený s poznáváním jeho vážných zdravotních dopadů. Ten pokračuje až dodnes, kdy prohlubující se tlak ze strany lékařské veřejnosti i celé společnosti nutí výrobce k hledání alternativ. Cílem výstavy samozřejmě není popularizace kuřáctví. Ba přímo naopak: chce připomenout dnes už těžko uvěřitelnou dobu, kdy kouření bylo nedílnou součástí každodenního života a přizpůsobovat se naopak museli ti, které obtěžovalo. Samozřejmě i s ním je spojena jistá nostalgie, kterou při pohledu na tehdejší cigaretové krabičky asi více pocítí právě tehdejší kuřáci. Vedle vývoje obalového designu známých značek (Partyzánka, Lipa, Sparta, Start, Petra a další) výstava představí i ty méně známé, které se na trhu neuchytily, a také fenomén tzv. příležitostných emisí k výstavám, veletrhům, sportovním akcím (!), politickým výročím a sjezdům KSČ. Jejich největší rozmach nastal v 70. a 80. letech, kdy si vlastní propagační či reprezentační cigarety nechávaly vyrábět vybrané podniky, společnosti, hotely a družstva. Náplní byly buď cigarety existujících značek, nebo mírně upravené receptury speciálně připravené pro danou edici.

Against the backdrop of the contemporary context associated with the phenomenon of smoking, this exhibition presents a diverse selection of cigarette packaging from the 1940s to the 1980s. The sharp rise in the popularity of smoking in the 1950s and 60s, which for the ruling class was evidence of the ever-increasing standard of living, was replaced by a gradual decline associated with the recognition of its serious health consequences. This trend has continued to the present day, with increasing pressure from the medical community and society as a whole forcing manufacturers to look for alternatives. The aim of the exhibition is, of course, not to popularise smoking; on the contrary, it aims to recall a time, hardly believable today, when smoking was an integral part of daily life and those who were bothered by it had to adapt. Naturally there's also a certain nostalgia associated with smoking, which is probably felt more by smokers of that time when looking at the cigarette packets. Presented in addition to the development of packaging design for the well-known brands (Partyzánka, Lipa, Sparta, Start, Petra, etc.) is that of the lesser-known brands that didn't catch-on in the market, as well as the phenomenon of the occasional special-editions created for expos, fairs, sporting events (!), political anniversaries, and Communist Party congresses. Their greatest boom came in the 1970s and 80s, when selected enterprises, companies, hotels, and cooperatives had their own promotional or representative cigarettes produced. The refills were either cigarettes by existing brands or slightly modified recipes specifically prepared for the given production.

Umělecké zpodobňování Lenina, Stalina či Gottwalda tvořilo neodmyslitelnou součást propagandy minulého režimu, a to součást velmi dravou a nepřehlédnutelnou. Lukrativní ideologické zakázky se pak pro řadu umělců staly vítaným zdrojem příjmů i kariérním výtahem do přízně mocných a veřejný prostor v poválečném Československu byl doslova okupován nejrůznějšími figurálními pomníky „největších synů dělnické třídy“. Zdánlivě sterilní masová produkce podobizen komunistických pohlavářů však při bližším zkoumání vykazuje zajímavé klíčky a zákruty, které byly často odvislé přímo od Kremelského politického barometru. Výstava zachycuje „život“ prorožimních pomníků od vzniku přes fázi bujarých festivit až po jejich překotné odstraňování z veřejného prostoru po roce 1989 a živoření po skladištích a depozitářích v letech následujících. Mají nám tato díla dnes ještě vůbec co říct? Jde o umělecky bezcenné harampádí, či významný doklad doby svého vzniku? Jak s nimi optimálně naložit, aby zůstaly mementem totalitních časů?

Artistic depictions of Lenin, Stalin, and Gottwald were an essential part of the propaganda of the past regime. Lucrative ideological commissions then became a welcome source of income for many artists and a career-lift into the favour of the powerful. Public space in post-war Czechoslovakia was literally occupied by various figurative monuments to “the greatest sons of the working class”. On closer examination, however, the seemingly sterile mass production of effigies of communist leaders reveals interesting twists and turns that often depended directly on the Kremlin's political barometer. The exhibition traces the 'life' of pro-regime monuments, from their creation through the phase of exuberant festivals to their removal from the public space after 1989 and their languishing in warehouses and depositories in the years that followed. Do these works still have anything to say to us today? Are they artistically worthless junk or a meaningful document testifying to the time of their creation? How to actually deal with them optimally so that they remain a memento of totalitarian times?

Výstava připravená ve spolupráci s největší sbírkou českých plakátů Terryho ponožky, představí významného českého grafika Josefa Flejšara (1922–2010), o jehož pozůstalost se stará. Flejšar byl propojen i s Chebem, když před rokem 1989 navrhl řadu plakátů pro chebské muzeum, které mu v roce 1982 uspořádalo samostatnou výstavu.

This exhibition will present the important Czech graphic artist Josef Flejšar (1922-2010). Flejšar was connected with Cheb, having prepared a number of posters for the Cheb Museum before 1989, and where a solo exhibition was held for him in 1982.

Stálé expozice / Permanent exhibitions

Gotika / Gothic

GAVU – 2. patro / 2nd floor

Životní styl a design v ČSSR / Lifestyle and design in the Czechoslovak Socialist Republic

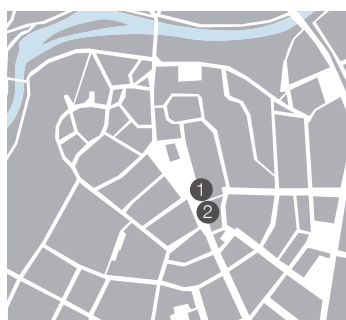
Retromuseum – přízemí / Groundfloor

Galerie výtvarného umění v Chebu / Gallery of Fine Arts in Cheb

příspěvková organizace Karlovarského kraje
náměstí Krále Jiřího z Poděbrad 16, 350 02 Cheb
T: +420 354 422 450, info@gavu.cz, www.gavu.cz

Retromuseum

pobočka Galerie výtvarného umění v Chebu
náměstí Krále Jiřího z Poděbrad 17, 350 02 Cheb
www.retromuseum.cz

Otevřeno / Opening hours: úterý–neděle 10.00–17.00 / Tuesday–Sunday 10 a.m.–5 p.m.

Vstupné / Admission: 100 Kč / CZK – dospělí / adults; 70 Kč / CZK – senioři / elderly and university students from 16 years; 20 Kč / CZK – žáci ZŠ, studenti SŠ při kolektivní návštěvě od 15 let / primary school pupils, secondary school students during a group visit from 15 years; zdarma / free – děti do 6 let, ZTP, ICOM, RG, UHS / children up to 6 years, persons with severe health disabilities, ICOM. Vstupné zahrnuje návštěvu všech stálých expozic a výstav jak v Galerii výtvarného umění, tak i v Retromuseu. / Admission covers a visit to all permanent exhibitions and exhibitions in the Fine Arts Gallery and the Retromuseum. Přednášky: 70 Kč, pro členy galerijního klubu zdarma.

Moderní umění / Modern Art

GAVU – 1. patro / 1st floor

Současné umění / Contemporary Art

GAVU – suterén / Basement

Středý v GAVU

Akce se konají vždy ve středu v 17.00.

8. ledna	J. Mergl, Josef Hoffmann, z cyklu Design, designer V	přednáška
15. ledna	Pavel Salák, Daniel Vlček, František Muzika	vernisáž
22. ledna	D. Verner, Aby to svítilo a hrálo (Architektura elektráren)	přednáška
29. ledna	J. Jančárková, Byzantské umění XII	přednáška
5. února	J. Mergl, Peter Behrens, z cyklu Design, designer VI	přednáška
12. února	P. Coufalík, INFOSYSTEM 7080	komentovaná prohlídka
19. února	D. Verner, Za pouhý pakatel... (Architektura obchodních domů)	přednáška
26. února	A. Palán, Pavel Salák, Muž, který sází borovici blatku	komentovaná prohlídka
5. března	J. Mergl, Marcel Breuer, z cyklu Design, designer VII	přednáška
12. března	A. Pravdová, A. Němcová, František Muzika	přednáška
19. března	Proměny rudého panteonu, Josef Flejšar	vernisáž
26. března	J. Jančárková, Byzantské umění XIII	přednáška

Výstavní program GAVU Cheb je podpořen z grantového programu MK ČR.

Titulní strana / title page: Pavel Salák, Divadlo v Bratislavě, Slovenská země / Theatre in Bratislava, Slovak Land, 1977, tempera a barevné tuše / tempera and coloured inks